

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Egész évre — — — — 12.—	Egész évre — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Péter király.

Budapest, szeptember 11.

Karagyorgyevic Péter herceg összeesküvést szőtt néhány szerb katonatiszttel, akikkel meggyilkoltatta Obrenovics Sándort, ennek feleségét, a szép Draga Masint, azután reá ült a Sándor király vértől párolgó trónra s királylyá koronáztatta magát.

A gyilkosság módja is rettenes, mint a mi királyunk is mondá, *undorító* gaztett volt. A gyilkos tisztek nem elégedtek meg, hogy egy egész golyózáppal leterítették királyukat és királynéjukat, hanem vonagló testeiket gyalázatosan megcsontították, azután haldokolva kidobták őket az utcára. Hogy ily módon hajtatott végre a gyilkosság, attól talán Karagyorgyevic Péter is megdöbben, de hogy annak szerzésében cinkostárs volt, azt immár senki sem tagadhatja, sőt minden körülmény bizonyítja. Hiszen a király-gyilkosok ültették őt fegyveres erőszakkal kicsikart skupstinai határozattal Szerbia trónjára. Hiszen első uralkodói ténye az volt, hogy a királygyilkosokat kitüntette, magas állásokba juttatta, sőt legutóbb fiát, a trónörökös is a gyilkosok ezredébe soroztatta be katonának. Ezek a királygyilkosok veszik most is körül s lezárva tartva őt, uralkodnak helyette és még fölötté is.

Mikor Pétert megválasztották királynak, hirdették, hogy az egész szerb nemzeti közakarát ültette őt a szétdarabolt Obrenovics Sándor trónjára. Most kitűnik, hogy ez állítás egyszerű hazugság, mert Szerbia népének legnagyobb része annyira ragaszkodott a fiatal Sándor királyhoz, hogy most sem képes elfeledni emlékezetét s halált kíván a gyilkos tisztek fejére. Azt mondták, hogy az egész szerb hadsereg tisztikara gyűlölte Sándor királyt s egyöntetű akarat volt annak meggyilkoltatása s így az Obrenovics-dinasztia kiirtása. Most kiderült, hogy ez is hazugság. A rablógyilkos — mert meg van állapítva, hogy a gyilkosság után ki is rabolták a királyi konakot — összeesküvő tiszti-gárda mindössze hetven főből állott. A többi tiszt, néhány ezer föltétlen hive volt Sándor királynak. Most ezek is a gyilkosok méltó megbüntetését, halálát követelik, hogy a felségárulók vérevel mossák le a szerb tiszti kardbojton esett gyalázatot.

Szegény Péter király! És mit csinálsz te most? Ott ülsz Belgrád királyi palotának nevezett, de most börtönöddé átalakított fényes termében, melyek előtt elődöd gyilkosai teljesítik a profoszi szerepet. Szemed pillantása, ha reáesik a falak kárpitjára, a padozatra, mindenütt ott olvasod talán Sándor király kiontott vérenek le nem törülhető, le nem mosható nyomaiból a te jövőd sorsodat. Vagy a gyermekeid sorsát. Mert talán magad is tudod, hogy a történelem

megszokott ismétlődni. Maga a biblia is azt mondja, még a te hited bibliája is, hogy «aki fegyverrel öl, fegyver által veszend el». Te pedig rettenesen öletted, gyilkoltattál azért a trónusért, mely már is recseg alattad.

Szegény Péter király! Micsoda rettenetes valótlanosság az, hogy te alkotmányos király vagy. Vajon lehet-e az alkotmányos fejedelem, akit a legesunyább árulás, törvénysértés ültetett trónjára. Nem vagy te alkotmányos király, hanem a szolgánál is szolgább: gyilkosok szolgája. Csöndes éjszakákon talán megjelenik előtted, a legyilkolt fejedelmi pár véres alakja. S ugyanakkor hallod, hogy néped átkot kiált reád, hadseregged egy része pedig ellened köszörüli kardját. Trónod, uralmad, az örvény szélén és segítségére nem fog sietni Európa. Mert a kornak legrettenetesebb királygyilkosságát, melylyel cimboraságban vagy, segítségével nem szentesítheti.

Budapest, szeptember 11.

Királyunk és Vilmos császár találkozója. Berlinből jelentik, hogy *Ferenc József* király és *Vilmos* császár bécsi találkozója a keleti bonyodalmakkal van összefüggésben. A találkozásnál jelen lesz *Bülow* német birodalmi kancellár is.

Nagyvárad és az ex-lex. Nagyvárad város tegnapi közgyűlésén — mint onnan jelentik — ellenzéki oldalról azt indítványozták, hogy a város a belügy-miniszternek a virilisták összeiratására vonatkozó rendeletét az ex-lex miatt ne hajtsa végre. A közgyűlés az indítványt nagy többséggel elvetette s kimondotta, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékét a mult évi alapon össze fogja állítani.

A megoldatlan válság.

Budapest, szept. 11.

A válság dolgában pedig nincs a jövőre való semmi újabb értesülés, ami tájékoztatná az elméket arra nézve, hogy mikor és mi lesz tehát? A király nincs itt, gróf Héderváry Károly rendelkezési állományban levő miniszterelnökünk is elutazott Hédervárra, hogy kipihenje azokat a nehéz politikai fáradságokat, melyekben miniszterelnöksége óta csakugyan része volt. Csendes most minden, mint a fuvalomnélküli őszi éjszaka, csak a vidékről hangzik fel szabadelvű és ellenzéki polgárok által tartott értekezletekből, népgyűlésekből mint az egész országot átjáró harangzugás: a súlyos katonai terhekkel szemben a jogos nemzeti engedmények követelése.

*

A legutóbb tartott minisztertanácskozásra vonatkozólag azonban a politikai helyzet mérlegébe súlyosan eső körülmé-

nyek pattantak ki. Mint teljesen megbízható helyről értesülünk ugyanis, ezen a *miniszteri tanácskozáson gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és a többi miniszterek között a legélesebb összeütközés történt.* A dolog rövid historikuma a következő:

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök egy a politikai helyzetre vonatkozó előterjesztést tett a minisztertanács előtt, melynek feltétlen elfogadását követelte, úgy adván elő a dolgot, hogy ez az előterjesztés egyenesen a király akaratára. Az, hogy mi volt ennek a propozíciónak tartalma, eddig megőrizett titok maradt. Ez a tartalom azonban olyan volt, hogy annak elfogadását, illetve teljesítését Héderváry miniszterelnökön kívül a kabinetnek összes jelenlévő tagjai a leghatározottabban megtagadták, kijelentve azt is, hogy még az új kormányelnök kinevezéséig sem tartják meg tárcáikat, ha gróf Héderváry Károly őket ilyen propozíciók elfogadására akarja, a király személyének a kérdésbe való bevonásával is kényesíteni. A minisztertanács heves szóváltások után izgatottan oszlott szét, mely után gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök elutazott Budapestről. A dolognak természetesen még folytatása is lesz.

*

Tegnap este a szabadelvű pártkörben nem voltak ugyan sokan, de megjelent ott gróf Apponyi Albert, amely körülmény ugyszólván ünnepi eseményt képezett. Minden oldalról körülvezték s a legnagyobb melegséggel üdvözölték. Ez a fogadtatás — úgy látszik — nemcsak annak a férfinak szólt, aki a bécsi nemzetközi értekezleten ismét dicsőséget, tiszteletet szerzett a magyar névnek, hanem a közel jövődö aktív államférfiának is. A szabadelvű pártoknak, törvényhatóságoknak, városoknak, választókerületeknek állásfoglalása azok mellett a nemzeti követelmények mellett, melyeknek érvényesülését gróf Apponyi Albert harminc esztendő politikai pályája alatt követelte, a szabadelvű pártban, még az ó-szabadelvűek körében is azt a szilárd véleményt érlelte meg, hogy gróf Apponyi Albert kormányzati közreműködése nélkül és az ő általa szervezett nemzeti követelmények megadása nélkül az alkotmányos, parlamentáris kibontakozás szinte lehetetlen. Akik a multban gunyolták Apponyi nemzeti követeléseit s akik őt magát az elérhetetlen ideálok politikusának nevezték el, im ma

azok is, vagy önként, vagy a nemzeti közvélemény által kényszerítve, oda csoportosulnak köréje. Ha lehet valami, azt hisszük, hogy ez lehet a legszebb elégtétele egy államférfiúnak.

A válságra vonatkozó egyéb értesüléseinket különben a következőkben összegezhjük:

Mikor jön a király.

A félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* tegnapelőtt azt jelentette, hogy a király szeptember huszadikán megint visszajön a magyar fővárosba. A *Neue Freie Presse* egész határozottsággal kijelenti, hogy a király utiprogramjának illetlen módosulásáról az udvarnál abszolúte semmit sem tudnak, sőt föltétlenül bizonyos, hogy a király a német császár látogatása után elmegy a galíciai hadgyakorlatokra, onnan Bécsbe tér vissza s ott várja be az orosz cár látogatását. A *Pester Lloyd* is megcáfolja a *Magyar Távirati Iroda* jelentését, erősen hangsúlyozván, hogy a király visszatérése csak abban az esetben várható, ha időközben itt a helyzet tisztult s a parlamenti rend helyreállítására az alapot sikerült megtalálni. A *Pester Lloyd* azt írja mindezekhez, hogy «itt legelső sorban a felségjog elvéről van szó, mely beavatkozást vagy ignorálást nem tűr.» Ugy látszik a *Pester Lloyd* nem nagy barátja a béke helyreállításának, mert az ilyen kijelentések nem alkalmasak annak előmozdítására.

A pártközi értekezlet.

A pártközi konferencia eszméjét — melyet tegnap még rokonszenvvel fogadtak — úgy látszik ma már elejtették. Erről a kérdésről a következőkben nyilatkozik a többek közt a félhivatalos «*Magyar Nemzet*»:

Felmerült az eszme, hogy pártközi konferencia tartassék, a helyzet tisztulását előidézendő. Erről azt hisszük, hogy legalább ez idő szerint szó sem lehet még és ezzel, legalább a szabadelvű párt irányadó férfiai nem is foglalkoznak. Ma nem is volna ennek a konferenciának semmi célja. Ameddig a szélsőbal makacsul megmarad amellett, hogy képtelen követeleéseinek érvényesítésére tovább halad az országot megrontó obstrukció útján, a konferenciázás nem eredményezhet semmit.

Egy névtelen nagy ember.

— A Magyarországi tárcája. —

Ki találta föl a telefont?

Furcsa, hogy erre a kérdésre senki sem tud biztos feleletet adni. A beszélő drót, mely nélkül ma már el sem tudnók képzelni életünket, alig tizenhat esztendeje terjedt el a világon. Szóval igen fiatal találmány. És a megalkotója mégis olyan ködbe vesző és bizonytalan személy, mint valami ókori legendás alak.

Homert hét város vallotta szülőföldének; a telefon dicsőségéért nemzetek versenyeznek. A németek azt állítják, hogy ez a nagy találmány egy Reis nevű majna-frankfurti ember agyában termett, még pedig teljes harminchárom évvel ezelőtt, 1861-ben. Hogy a világraszóló dolog miért maradt oly soká véka alatt, arról nem szólnak a német krónikások. Az amerikaiak szerint Graham Bell a telefon feltalálója; és a közhiedelem csaknem mindenütt ehhez ragaszkodik. Az olaszok ellenben a mellett kardoskodnak, hogy a telefont Antonio Meucci, egy ismeretlen öreg emigráns ajándékozta meg a világot.

Adolfo Rossi milánói hírlapíró a nyolcvanas évek elején Amerikába vándorolt ki és most egy érdekes könyvben mondja el az új világban átélt kalandjait. Egyebek között megemlékszik Antonio Meucciról és igen meggyőző okokkal bizonyítja, hogy a telefon feltalálója ez a névtelen és sok igaztalanságot szenvedett ember.

Meucci a nyolcvanas években New-York mellett egy szigeten élt, Clifton falvában, ahol 1851-től 53-ig Garibaldit vendégül látta. Kora ifjúságától fogva a természettudományokkal

E kérdésre vonatkozólag tudósítónk a következő, jó forrásból vett értesüléseket jelenti:

A mai elmérgesedett állapotban újra fölmerült a pártközi konferencia gondolata. S ami érdekes ebben, azt a függetlenségi és 48-as pártból indították utnak, noha a párt hivatalos lapja, a *Függ. Magyarország* úgy tünteti fel, mintha a párt közömbösen fogadná azt. A *Függ. Magyarország* ugyanis így ír a konferenciáról: «Ami bennünket illet, a függetlenségi párt se nem kívánja, se nem gátolja a pártközi konferencia megtartását».

Dacára ennek, igenis úgy áll a dolog, hogy a függetlenségi párt érezvén a mai rettenetes helyzetet, szívesen keres kivezető utat s újra szívesen részt vesz egy pártközi konferenciában. Sőt a függetlenségi párt az ma, amely legjobban beszél a pártközi konferenciáról, de természetesen azzal a szükséges óvatossággal, amelyre a legutóbbi viselkedésével arra rászolgált.

A szabadelvűpártban nagyon hűvös bizalommal hallanak e konferenciáról, sőt ami a bizalmat illeti, arról vajmi keveset lehet beszélni, mert a szabadelvűpárt nem akar abba a helyzetbe kerülni a megállapodás után, amibe bele került *Khuen-Héderváry* miniszterelnök a függetlenségi párttal szemben.

Szabadelvű körökben a konferenciával kapcsolatban arról is szó volt, kiket deználna a függetlenségi párt a konferenciára, oly párttagot-e, aki a pártban vezető szerepet visz, vagy mást s azzal vajjon aztán az egész függetlenségi párt szolidaritást vállalna-e? Mert legyünk csak hűek az igazsághoz, ma már *Kossuth* Ferenc tiszteletre méltó egyénisége sem elegendő sem a kijelentésekre, sem az ígéretekre, mert — mint bebizonyosodott — újra megtörténhetik vele az a kellemetlenség, hogy pártja a másik pillanatban dezavválhatja. Tehát a szabadelvűpárt csak úgy akceptálna a pártközi konferenciát, ha azt a függetlenségi párt kezdeményezné s az tekintélyes tagokat jelölne ki, akik aztán az egész párt nevében élhetnének a cselekvés szabadságával.

Gróf Apponyi Albert Budapesten.

Gróf Apponyi Albert az interparlamentáris bizottság tagjaival — mint már megirtuk — tegnap este Budapestre érkezett s minden oldalról a legszívélyesebb ovációban részesült. Délelőtt a királyasszonyunkért tartott gyászmisén jelent

meg, aztán a hivatalában elnöki teendőit végezte s igen rövid ideig beszélgetett azzal a néhány politikussal, aki a Házban felkereste. Naphosszat a vendégekkel volt azután.

A szabadelvű pártkörben is tegnap este Apponyi Albert megjelenése volt az esemény. Az aktuális politikáról azonban vajmi kevés szó eshetett közte és a párt tagjai közt, mert a Ház elnöke az interparlamentáris konferencia néhány vezéralakját vitte föl magával a kormány-párti körbe, ahol egyébként kevesen voltak együtt. *Khuen-Héderváry* tegnap este elutazott a birtokára, tehát még ő, idejövetele óta a klub mindennapos vendége sem volt jelen.

Azzal a néhány politikussal, aki a mai teljes bizonytalanságban némi politikai diskusziót folytatott, Apponyi váltott néhány szót az aktuális eseményekről, de amikor egy félóra múlva vendégeivel távozott a körből, ezzel bucsuzott egyik hivatól:

— Tehát semmi. Nem jutottunk előre...

A függetlenségi köréből.

A függetlenségi képviselők most is a szabadelvű párt kezdő lépését várják. Ennek a reménynek adott kifejezést *Tóth János* is, aki szerint azért is elkerülhetetlen ez, mert Debrecenből hivatalos forrásból a jelentés érkezett, hogy eddig az ország kilencvenegy szabadelvű kerülete jelentette ki, hogy csatlakozik a debreceni szabadelvű párt állásfoglalásához.

A függetlenségi pártban egyébként sok tervet kovácsolnak. Így legszerencsésebb megoldásnak azt tartanák, ha a képviselőház pártkülönbség nélkül fölíratot fogadna el, amelyben együttesen körvonaloznák a nemzet jogait a magyar hadsereg vezényleti nyelvére. A gyakorlati kivétel dolgában szívesen várna a függetlenségi párt, mert egyszerre a magyar vezényszót behozni úgy sem lehetne, de azt tartja, hogy elvi tekintetben a kérdést okvetlenül tisztázni kell.

A katonák visszatartása ellen.

Magyarországon.

Nagyváradról jelentik: A város tegnapi közgyűlése elé dr. *Halász Lajos* indítványt terjesztett, amelyben kéri, hogy a közgyűlés foglaljon állást a harmadéves katonák bentartása ellen. Az indítványt

foglalkozott és a harmincas évek elején ő találta ki a stearin-gyertyát. E nagy találmányt egy gonosz üzér lopta el tőle. Ez volt az első csapás, mely a tudóst érte; de nem az utolsó, mert a sors könyvében az volt megírva, hogy minden találmányát elkaparítsák tőle a gonosz emberek.

Az öreg tudós bevezette dolgozószobájába az olasz hírlapírókat és megmutatta neki a telefon régi, legelső mintáit.

— En 1835-ben kerültem Havanna szigetére — beszélt Rossinak az aggastyán, ki közel nyolcvan éves léte is erős, egészséges ember volt.

Eleinte egy színháznál gépészkedtem, majd a galvanoplasztikával kezdtem foglalkozni. A villamos gépek között egyszer az a gondolat ötlött az agyamba, hogy az emberi hangot az elektromosság révén korlátlan távolságra lehetne küldeni. Kísérletezni kezdtem. Mintáim kezdetlegesek és tökéletlenek voltak, de mégis teljes bizonyosságot szolgáltatott arra nézve, hogy a dolog lehetséges. De nemsokára abbahagytam a kísérleteket; az volt a szándékom, hogy majd az Egyesült-Államokban folytatom, ahol már több villamos telegrafvonal működött. 1851. májusában kerültem New-Yorkba, onnan pedig Staten Island szigetére; azóta itt lakom. Jó elektromos gépekre tevén szert, öt évig kísérleteztem a telefontal, míg végre sikerült megalkotnom a tökéletes eszközt. Bemutattam barátaimnak; de senki sem gondolt segítségemre. Nemsokára tömérdek baj szakadt rám és viszontagságos küzdelmeim között egész 1871-ig nem foglalkozhattam a telefontal. Ebben az esztendőben bizonyos Bendeleri közbenjárásával Olaszországnak akartam eladni a találmányt, de nem boldogultam. Ekkor három

jó barátommal szövetkezve gyártani kezdtem a telefonokat; a pénz azonban csakhamar elfogyott és belebuktunk a dologba.»

Meucci ezután elmondta, hogy 1871. végén Washingtonban szabadalmat kért találmányára. Szándéka volt gazdag tőkepénzeseknek vagy részvénytársaságnak eladni a paténst. Beállított egy Grant nevű emberhez, az American District Telegraph Company elnökéhez. Grant minden jóval kecsgettette őt; de azt is megmondta, hogy nem lendíthet az ügyön, míg nincs kezében a találmány angol nyelvű, pontos leírása. Meucci lemásolta neki a washingtoni szabadalomról a leírást s a géppel egyetemben rendelkezésére bocsátotta.

Eltelt egynehány hónap, de Grant nem felelt. Meucci elment hozzá és kérdőre vonta.

— Még nem volt érkezésem foglalkozni a találmánnyal, — válaszolt Grant.

— Akkor adja vissza a gépet s a leírást, hogy más társaságnak ajánlhassam fel.

— Majd elküldöm önnek.

Meucci azonban nem kapott vissza semmit. Grant levélben adta tudtára, hogy a leírás is, a gép is elhanyagódott valahol és nem találják.

A szerencsétlen embert most üldözni kezdte a sors. Felesége nagy betegségbe esett; minden megtakarított fillérüket elő kellett kaparni a fiók fenekéről. Meucci a szomorúság e napjaiban nem is gondolt találmányára. Egyszer csak, 1875. tavaszán, azt olvassa az amerikai lapokban, hogy Gray, Bell és Edison szabadalmat kaptak a telefontal és gazdag tőkepénzesek részvénytársaságot alakítottak, hogy a gépet száz-ezrével gyártsák.

Mikor Meucci megvizsgálta a Gray-Bell-Edison-féle telefont, azt tapasztalta, hogy a szerkezet,

dr. Halász Lajos megfelelően módosította, mire a közgyűlés kimondotta, hogy fölratban *sajnálattal fejezi ki az intézkedésért* és óhajtja, hogy az azt okozó politikai állapotok mielőbb megszűnjenek.

Ausztriában.

Salzburgból táviratozzák: A tegnapi megüvölt tartománygyűlésen Haagen képviselő, a tartományi bizottság tagja, a következő indítványt adta be:

1. A tartományi bizottságot megbízzák, hogy haladéktalanul hívja fel a kormányt, hogy a harmadik évet szolgáló osztrák legénységet 1903. október 1-én szabadságolja, illetőleg a haladéktalanul egybehívandó Reichsrath elé erre vonatkozó törvényjavaslatot terjeszsen. 2. A tartománygyűlés azt a várakozását fejezi ki, hogy a magyar országgyűlésnek a véderőjavaslat végrehajtása tekintetében semmiféle olyan engedelményeket nem tesznek, amelyek a hadsereg harcképességét gyengítik, vagy az állam katonai hatalmi állást csorbitják, vagy Ausztriára nézve további gazdasági kárt vonhatnak maguk után.

Stölzl képviselő, a tartományi bizottság tagja, a következő indítványt adta be:

A tartománygyűlés kifejezi azt a várakozását, hogy a kormány minden intézkedést meg fog tenni annak megakadályozására, hogy a magyar parlament által követelt önálló magyar hadsereg Ausztria költségére felállíttassék és fentartassék. A tartománygyűlés elvárja, hogy a kormány már most készítse elő Ausztriának önálló helyzetét Magyarországgal szemben, a *várható gazdasági szétválás esetére* és mindenekelőtt fogjon hozzá az autonóm vámtarifa megalkotásához.

Fuchs dr. képviselő indítványt adott be, melylyel felhívja a kormányt, hogy a hadügyminiszteriumnál eszközölje ki, hogy azokat a katonákat, akik 1903. őszén eleget tettek hároméves szolgálati kötelezettségüknek, nyomban bocsássák el a tényleges hadsereg kötelékéből.

Bregenzből táviratozzák: A tartománygyűlés ma délelőtt újból megkezdte tanácskozását. Beérkezett egy sürgősségi indítvány, mely felszólítást tartalmaz a kormányhoz a célból, hogy a harmadéves katonákat rendes időben bocsássák el és hassanak oda, hogy a Reichsrathot összehívják az ujonckérdés szabályozására.

*Grác*ból táviratozzák: A községtanács nyári szünete után ma tartott első ülésén Poschacher alpolgármester a következő sürgős indítványt adta be:

A városi tanács utasítatik, hogy haladéktalanul intézzen az ősszeminiszteriumhoz oly tartalmú kérvényt, hogy az 1900. évben sorozott legénység

nem szólva holmi csekély módosításokról, szakasztott az övé; vagyis nem történhetett egyéb, mint hogy ama társaság hivatalából — akár a Grant tudtával, akár anélkül — ellopták a találmány leírását és mintáját.

A szegény öreg tiltakozott a visszaélés ellen. Hírlapokban közölte, hogy mikor találta föl a telefont, leírta első kísérleteit, hivatkozott a tanukra és szabadalmára. Majd pört indított a bitorlók ellen. De hiába mutatta elő 1849-től 1870-ig készült mintáit, nem boldogult.

Meucci szegény öreg bujdosó volt; Gray Bell és főképp Edison pedig betolyásos amerikaiak, kik mögött milliomosok részvénytársasága állott.

— Meggyőződve, hogy Meuccinak igaza van — beszéli Rossi, — huszonkétéves heveséggel tollat ragadtam és dühös cikkeket írtam a new-yorki olasz lapba Edison és társai ellen. Egyszermind felhívtam az amerikai becsületes sajtót, hogy foglalkozzék a vérlázító dologgal, Meucci ez időben a végső nyomorúság szélén állott, nem tudott házbért fizetni s ha nem segítenek rajta jó barátai, kikergették volna őt még a kis házból is, ahol Garibaldi vendégül látta. Cikkeimet átvette a Sun, a New-York World és még egynehány tekintélyes amerikai lap. Vanderbilt, a híres milliomos, érdeklődni kezdett Meucci iránt s kijelentette, hogy a dolgot szóba hozza a washingtoni kongresszus előtt. Nem tudom, mi minden történt ezután; csak az bizonyos, hogy Meucci kiegyezett ellenfeleivel s ha nem is nyert teljes igazságot, legalább kapott százezer dollár végkielégítést, úgy hogy most jólétben töltheti hátralevő napjait. R.

visszatartására vonatkozó *hadügyminiszteri rendeletet* visszavonják és az osztrák Reichsrathot alkotmányos működésének folytatása végett mielőbb egybehívják.

Ezt az indítványt elfogadták. Egy élesebb hangon szövegezett indítványt, melyet a szociáldemokraták adtak be, elvetettek.

TÁVIRATOK.

A balkáni események.

Konstantinápoly, szeptember 10. A Monasztirban most föllállított kivételes bíróság halálra ítélte *Gruev* Konstantin tanítót, a florinai helyi bizottság elnökét és *Baur* Sziliánt Cerből, aki a Kapari mellett vívott harcban kilenc lövést tett a katonaságra. Monasztirban mindamellett kételkednek abban, hogy az ítéletet végrehajtsák, mert a kivételes bíróság, bár teljes hatalma van, utasítást kapott felsőbb helyről, hogy a kivégzést halaszssa el. A kivételes bíróság fog ítéletet mondani a monasztiri vilajetben elfogott összes macedon lázadók dolgában s valószínű, hogy legnagyobb részüket száműzéssel fogja sújtani.

Konstantinápoly, szept. 11. A portának az osztrák-magyar és az orosz nagykövetséghez intézett közlései szerint a konstantinápolyi patriarchátus a görög vidéki lakosságtól számos táviratot kapott azon a portához intézett kérelemmel, hogy a bolgár bandák üzeleimét, melyektől a lakosság szenved, a legerélyesebb módon verjék le. A monasztiri vilajetben e hó 5-én és 6-án történt bandaküzdőlemben egy banda Roysleynél 22 halottat, egy másik banda egy Florina melletti majornál 27 halottat vesztett. A Viseni és Rulan között fekvő Viskui magaslatokon (kasztóriai kerület) megsemmisítettek egy bandát, ugyszintén a lubosini völgyben is. Az erdőbe menekült asszonyokat és gyermekeket katonai táborokban táplálják és illetőségi helyükre szállítják vissza. A szaloniki vilajetben lévő Racsle faluban (kabaderi kerület) egy 45 tagból álló banda hat házat robbantott fel és a községi elöljárót megsebesítette. Egy keresztény csendőr is megsebesült.

Konstantinápoly, szept. 11. A görög követség, a beiruti események miatt, amelyeknek folyamán a törökök több görög lakóházat kifosztottak, utasítást kapott, hogy tegyen lépéseket a portánál. Török részről való távirati jelentések szerint a szaloniki vilajetben lévő Kiques környékén egy bandával történt összeütközés alkalmából 12 komitácsit öltek meg. A banda többi tagjai elmenekültek. A drinápolyi váli jelentései szerint Konvilov bandafőnököt, ki Tirnovót remültebe ejtette, Kaspan faluban megölték. A csapatok ismét megszállták Vaszilikos községet.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

— **Thuróczy Vilmos lemondása.** A napokban megemlékeztünk már arról, hogy a Felvidéki Közmevelődési Egyesület folyó hó 15-én tartja meg évi rendes közgyűlését. Most a közgyűlés előtt írják Nyitráról, hogy *Thuróczy Vilmos*, az egyesület elnöke állásáról lemondott. A felsőmagyarországi vidéki sajtó mindentéle politikai kombináció hírére fűzi a lemondáshoz s politikai üldöztetésekről beszél. A valóság az, hogy az egyesület által elért eredmények éppen nem állanak arányban a hatalmas apparátussal, melylyel a Felsőmagyarországi Közmevelődési Egyesület dolgozik s ezt belátta *Thuróczy Vilmos* is s helyét más reátermettebb egyénnek akarja átengedni.

— **Egyhavi közigazgatás Esztergom megyében.** Esztergom vármegye közigazgatási bizottsága, mint Esztergomból jelentik, a távollévő főispán helyett *Andrassy János* királyi tanácsos alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen többek közt tudomásul vették *Vargyas* Endre királyi tanácsos tanfelügyelő jelentését, hogy *Bródy* Zsigmond megyebeli nagybirtokos, főrendiházi tag, Béla községnek egy teljesen modernül megépített és felszerelt iskolát adományozott. Az iskola megvizsgálására a közigazgatás bizottságot küldött ki s az adományozónak jegyzőkönyvben köszönetet szavazott. *Bárczy* Leo pénzügyigazgató az adóügyek kedvező állásáról tett jelentést, *Seyler* Emil főorvos jelentése szerint az egészségügy

Esztergom város kivételével kedvező a megyében. A hónap végén volt 181 haláleset, melynek 11-6 százalékát tuberkulózis okozta, természetellenes halállal pedig hét ember halt meg.

Interparlamentáris konferencia.

— *Látogatás Budapesten.* —

Budapest, szeptember 11.

(Saját tudósítónktól.) Tegnapelőtt ért véget Bécsben az interparlamentáris konferencia, melynek tagjai közül a magyar csoportnak s különösen Apponyi Albert grófnak és Dessewffy Arisztidnak buzgó toborzása következtében tegnap mintegy százhetvenen lerándultak Budapestre. A vendégek reggel negyedtízor indultak Bécsből külön vonaton s délután negyed háromkor érkeztek Budapestre, a nyugati pályaházba, ahol igen nagy néptömeg várta őket; hivatalos fogadás azonban nem volt — Erzsébet királyné halálának évfordulója miatt.

A vendégek, akiket Berzeviczy Albert, Dessewffy Arisztid és Pázmándy Dénes vezetett, az előkelő fogadóknak előre kibérelt szállásukra hajtottak, délután megtekintették a várost, este hat óra tájban pedig ellátogattak az új országházba. A parlament új palotáját erre az alkalomra fényesen kivilágították s a főbejáratot kinyitották. Lenn a kapuban Dessewffy háznagyti titkár köszöntötte az érkezőket, akik fényes díszruhába öltözött szolgálk sorfala között mentek föl a kupolaterembe. A remek lépcsőház, a kupolaterem és az épület bejárájának óriás méretei néma bámulatra bírták az idegeneket, akik különben a magyar képviselőházban állandó némaságra voltak kárhoztatva, mert nem is igen volt kivel beszélőniök.

A vendégek látogatása alkalmával a képviselőházban a magyar kormány tagjai közül jelen voltak: Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, Láng Lajos kereskedelmi miniszter és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter; a képviselőház tagjai közül pedig: Berzeviczy Albert, Hodossy Imre, Szent-Iványi Árpád, Ivánka Oszkár, Bogay Máté, Lator Sándor, Smialovszky Valér, Förster Ottó, Fülöp Béla, Hammersberg László, Krasznay Ferenc, Samassa János, Nagy Sándor, Barta Ferenc, Pintér Sándor, Popovics Vazul István, Révay Mór, Lendl Adolf, Blaskovics Ferenc, Drakulics Pál, Pichler György, Szombathy György, Steiner Ferenc s a főrendiház tagjai közül többen.

A szolgálk egyenesen az étkezőbe tessékelték néma gesztikulációval a vendégeket, akiknek frissítőt hordtak a pincérek. Az idegenek megnézték a remek falfestményeket, de a frissítőkben semmi kárt nem tettek. A képviselőház táléstermében Wlassics miniszter magyaroztatott meg egyetmást a vendégeknek, akiknek hölgyei fesztellenül elhelyezkedtek a miniszteri bársonyszékekben. Az olaszok, akik különben az érdekes társaságnak legifjabb és legelegánsabb tagjai, megmászák még a toronymagasságu elnöki emelvényt is, sőt egyikük még az akusztikát is kipróbálta. «Éppen olyan rossz, mint a miénk», ez volt a kritikája. A lépcsőház és a kupolacsarnok művészi szépsége, az épület külseje s a berendezés gazdagsága általános ámulatot keltett. Este a vendégek nagyrésze színházba ment.

*

Ma délelőtt 10 órakor a *Hangli*-kioszkban jöttek össze a békeértekezlet itt időző tagjai és onnan a budai királyi várpalota és a Mátyástemplom megtekintésére indultak. A Dunagőzhajózási Társaság által rendelkezésre bocsátott «Hableány» csavargözös egy-negyed 11 órakor vette fel a közel kétszáz főnyi társaságot, amelyet magyar részről *Dessewffy* Arisztid, *Pázmándy* Dénes, *Smialovszky* Valér, *Blaskovich* Ferenc és *Farkas* János vezetett. Gyönyörű verőfényes időben indult el a gőzös és a vendégeknek egy kis dunai kirándulásban volt részük, mert a hajó a budai oldalon való kikötés előtt, az összekötő hidig, onnan pedig a csavargözös lánchidi kikötő helyéig vitte a társaságot, akik elragadtatással szemlélték az eléjük táruló felséges képet. A várpalotában mindenekelőtt a királyi kápolnát tekintették meg, majd annak melléklépcsőjén József nádor csa-

ládi sirboltjába mentek, ahol különösen mély megilletődéssel és részvétellel szemlélték az oly váratlanul, fiatalon elhunyt László főherceg diszes sir- emlékét.

A kriptából feljövot a királyi palota fényes termeit tekintették meg a vendégek, a várkapitányság előző- keny kalauzálása mellett, ahol az aranytól ragyogó márványfalazatok ugyszólván bámulatba ejtették az idegeneket. Azután a Mátyás-templom megtekintése következett, a vendégek itt is nagy érdeklődéssel szemlélték a műemlékeket.

Ma délután 4 órakor József főherceg vendégei lesznek a Margitszigeten, este pedig a Park-klubban vesznek részt a tiszteletükre rendezendő es- télyen.

NAPIHIREK.

Budapest, szeptember 11.

— (Időjárás.) Nyugati Németország fölé hirtelen mély depresszió nyomult, amely a levegőnyomást nyugati és Középeurópában jelentékenyen süllyesz- tette és a maximumot délnyugatra szorította vissza. Aránylag magas a levegőnyomás délkeleten. Az idő- járás déli és délkeleti Európa kivételével változó- kony, aránylag hűvös és sok helyütt esős. Francia- országban erős szelek uralkodnak.

Hazánkban tegnap az idő hűvösre fordult és főleg az északi részeken, ahol elvélve dér is keletkezett, volt alacsony az éjjeli hőmérséklet. Az idő tulnyo- móan felhős lett és az Erdélyi részek és a határ kivételével mindenütt esett az eső, amely csak az északi és nyugati határmegyékben volt számottevő. Számos helyről még vihart is jelentettek.

Jóslat:

Tulnyomóan felhős, szeles idő várható, sok helyütt, főleg nyugaton és északon esővel és lényegtelen hő- változással.

Hőmérséklet: d. u. 2 órakor + 21.4 C. fok.

— (Erzsébet királyné emléke.) Nagy király- nének emlékéhez méltóan mindenfelé a legmeg- hatóbb módon nyilvánult a kegyelet. A kapucis- nosok bécsi sirboltjában tegnap megjelent *Gizella* bajor hercegnő és *Mária Valéria* főher- cegnő; imát mondtak a megboldogult királyné sirjánál és koszorút tettek le.

Gödöllőről táviratozzák: Erzsébet királyné halá- lának évfordulója alkalmából délelőtti ünnepes gyász- istentisztelet volt, amelyen dr. Pruzsinszky József apát celebrált. A gyászünnepeken jelen volt *Ferdinánd* toszkánai nagyherceg és fia, *József Ferdinánd* főherceg. A lakosság szinig megtöltötte az udvari kápolnát és az istentisztelet után az erzsé- betligeti Erzsébet-szoborhoz vonult, ahol *József Ferdinánd* főherceg az ő és a toszkánai nagyher- ceg koszorúját a talpazatra helyezte. Diszes koszorú helyezett a koronauradalom nevében *Nick* Ede jóságigazgató is a szoborra.

Székesfehérvárról táviratozzák: A székesegyház- ban ma Erzsébet királyné lelkiüdvéért gyázmise volt, melyen a polgári és katonai hatóságok vettek részt. A gyázmisét Vározy Gyula püspök fényes segédlettel végezte. A ravatalon arany korona volt és a városi és megyei hajduk kivont karddal álltak ravatal körül.

Trieszlből táviratozzák: Erzsébet királyné halála- nak évfordulója alkalmából ma délelőtti a Szent Just-székesegyházban dr. Nagel püspök fényes se- gédlettel gyázmisét mondott, amelyen a helytartóság vezetője, Schwarz udvari tanácsos, dr. Kindinger felsőbbbíró elnök, az állami hatóságok fejei, a tengerészkerületi parancsnokság fejei, Beck ellen- tengernagy, Wagner ezredes, a város képviselői, va- lamint a hadsereg és haditengerészet számos tisztje, a kereskedelmi kamara és a Lloyd képviselői, a különböző egyesületek küldöttségei és nagyszámu ájtatos közönség vett részt.

Londonból táviratozzák: A farmstreeti katolikus templomban ma gróf Mensdorff-Pouilly osztrák- magyar követségi tanácsos és az osztrák-magyar követség személyzetének jelenlétében gyászistentisz- telet volt Erzsébet királynéért.

Tolnán a plebániatemplomban Fekete Agost prépost-plebános celebrálta fényes segédlettel a gyászistentiszteletet, melyen jelen voltak a község-

tanács és képviselőtestületek tagjai, tanáraik vezeté- sével az iskolai növendékek és a város egész elő- kelősége.

— (Udvari és személyi hírek.) *József Agost* fő- herceg résztvett az aradmegyei hadgyakorlatokon s onnan tegnap délután tért vissza a fővárosba. — Bécsből jelentik, hogy *Gizella* bajor hercegné tegnap este Münchenbe visszatavott. — Berlinből jelentik, hogy gróf Bülow gróf kancellár II. Vilmos császár kíséretében Bécsbe megy és jelen lesz a magyar király és a német császár találkozásán.

— (A pápa nővérei Rómában.) Rómából jelentik, hogy X. Pius három nővére és egy unokahuga msgr. *Eressan* kíséretében odaérkeztek. A pályá- udvaron nagyszámu kíváncsi tömeg gyűlt össze, ami láthatólag kellemetlenül érintette a hölgyeket. A vasutról két vatikáni hintóban a szent Péter- templom mellett levő női zárdába hajtottak, ahol addig lesznek szálláson, míg a korzón bérelt laká- suk berendezését befejezik. Megérkezésük napjának délutánján a pápa nagy szívélyességgel fogadta őket magánál.

— (Uralkodók utazása.) *Párisból* táviratozzák: A *Matin* jelenti: A külügyminisztérium kijelenti, hogy az olasz királynak párisi utazására nézve még nem határoztak végérvényesen. Bizonyosra csak annyi vehető, hogy a király négy teljes napot fog Párisban tölteni. — *Pétervárról* jelentik: A cári pár Belovjesből a Visztula-vasuton Ugerskbe érke- zett, hogy részt vegyen a varsói katonai kerület csa- patainak hadgyakorlatán. — *Brunshüttelhafenből* írják: A *Viktor* and *Albert* yacht, mely az angol királynőt viszi, három napi tartózkodás után Kielen át folytatta útját Kopenhágába.

— (A német császár vadászata.) *Zombori* tudó- sítónk táviratozza: A német császár bélyei vadá- szata alkalmából a közigazgatási hatóságok meg- teszik a legmesszebbmenő intézkedéseket, hogy a magas vendégeknek zavartalan mulatságot biztosítsa- nak. A vadászterülettel határos Bácsmegyében *Latino- vis* Pál főispán személyesen tette meg az intéz- kedéseket. A csendőrség és rendőrség pedig már holnaptól kezdve szigorú szolgálatot teljesít a Duna partján. A főispán holnaptól kezdve öt napig Bez- dánban fog tartózkodni és *Bányay* csendőrszáza- dossal az egész vadászati idő alatt személyesen ellenőrzi az intézkedések pontos foganatosítását. A nagy számban lévő orvvadászok a főispán rendelkezésére a legszigorubb ellenőrzés, részben pedig rendőri felügyelet alatt állanak.

— (A galíciai hadgyakorlat.) *Lembergől* táviratozzák: *Ferenc Szalvator* főherceg tegnap Grodekbe érkezett és onnan útját folytatta Chlo- pyba. A főherceget itt gróf *Lankronski*, ennek öcsesei, báró *De Vaux* és a vezérkar főnöke, továbbá *Fiedler* tábornagy lemergi hadtest- parancsnok üdvözölték. A király ünnepes fog- adtatására vonatkozó előkészületi munkálatok Komarnóban és Chlopyban ugyszólván be van- nak fejezve. Ő Felsége Chlopyban a kastélyhoz közelfekvő diszkert közepén lévő villában fog lakni. A hadgyakorlat vezetősége nagyrészt már Chlopyban van.

— (Külföldiek tanulmányutja Magyarországon.) *Szegzárdi* tudósítónk jelenti: Érdekes látogatója volt az országos selyemtenyészési felügyelőségnek. Tokióból (Japán) *Szuzuki* tanár érkezett Szegzárdra, hogy tanulmányozza selyemtenyészésünket. Szeg- zárdról Tolnára ment a selyemfonóda megtekinté- sére és Hidján szivesen látott vendége volt *Bezerédj* Pál miniszteri meghatalmazottnak. — Megemlítjük egyuttal, hogy a tavasszal a német kormány kül- dött két hittérítőt Szegzárdra, kik több napot töltö- tek ott és megtanulták gyakorlatból a selyem- tenyészést, hogy a német gyarmatokon azt megho- sithassák. Ugyancsak az idén volt a selyemtenyész- tést tanulmányozni Moszkvából *Kakin* nevű gazdasági tanár is.

— (A Király-színház ügye.) A «M. E. L.» nyomán fentartással mi is megirtuk tegnap, hogy a belügyminisztérium a Király-színházról meg- vonta a játszási engedélyt. Ez a hír ily alakban nem felel meg a valóságnak. Az építkezés sza- kadatlanul folyik, a játszási engedélyt különben sem a belügyminisztérium adja, hanem a rend- őrség, amelyhez ez iránt még kérvény sines beadva. Ellenben igaz annyi, hogy a Király-

színház ellen följelentés érkezett a belügyminisz- tériumhoz azért, mert építési módja állítólag nem felel meg az építési szabályrendeletnek. Ezt a följelentést tette a belügyminisztérium a városházán vizsgálat tárgyává. A vizsgálat fogja kideríteni, mi van a dologban; de mindenki nyug- odtan nézhet a vizsgálat elé, mert a Király- színház ügyének ez a része a városházán a leg- rigorózusabb hirben álló ügyosztályon keresztül intéztetett el a tanács által.

— (Bomlás a hadseregben.) Tegnap számunkban adtunk hírt a miskolci 65-ik gyalogezred *tizennyolc* katonájának dezertálásáról. Ma *Aradról* és *Szeged- ről* veszünk hasonlóan megdöbbentő hírt. *Aradról* jelentik, hogy a lippai hadgyakorlat lefuvása után a brassói tüzérezred öt közkatona, akik leszolgá- ták a három évet, mikor megtudták, hogy nem sza- badsággolják őket, elkeseredettségükben *megtagadták az engedelmességet felebbvalóiknak*. Se a vezény- szónak, se a tisztek parancsainak nem fogadtak szót s azt mondták, hogy ők hazamennek, nem szolgál- nak tovább. Az engedelmesség megtagadása miatt mind az ötöt *elfogták*. Elvették tőlük a fegyvert, *megkötötték* őket s ugy kísérték az ezred után. Az egyik, amikor a katonák meg akarták a kezét kötözni, kijelentette, hogy csak a had- nagy által hagyja magát megkötözni; közkatona neki nem dirigál. Kivánságára ez meg is történt.

— *Szegedről* jelentik, hogy az ott állomásozó 46-ik gyalogezred legénysége között érdekes tünetek mut- atkoznak. A bent tartott katonák elkeseredetten zu- golódnak s a legöregebb bakák is, akik pedig ugyan- csak hozzá vannak szokva a szubordinációhoz, a legleplezetlenebbül szidják a kormányt. Némelyek a legközönségesebb napi teendőket sem akarják elvé- gezni. Így például csütörtökön egy baka nem akarta kitisztítani a fegyverét. Végre is becsukták.

— (Nagy vihar Angliában.) *Londonból* táviratozzák: Egész Angliában és a csatornán, valamint Irországban heves délnyugati vihar tombol, melyet nagy zápor kísérvén, épületekben és hajókban nagy kárt tett. A távirati összeköt- tetés minden irányban megszakadt. A vasuti közlekedés késéseket szenvedett.

— (Elfogott bélyegtolvajok.) Az utóbbi időben egy újabb nemű lopásról tett följelentést a rendő- rségen két dohánytőzsdés: Szücs Teréz, akinek a Csömöri-ut 11. szám alatt és Berger József, akinek az Akadémia-utca 1. szám alatt van a dohánytőz- sdéje. A följelentés szerint beállított a tőzsdéjükbe két ember. Az egyik bélyeget vásárolt, amiközben a másik kileste, hogy hova teszik vissza a bélyeg- könyvet. Erre a másik a trafikost kiküldötte az utcára, hogy a kirakathól vegyen be egy képes leve- lezőlapot. Amíg a tőzsdés a képes levelezőlap bevé- telével volt elfoglalva, addig a tolvajok ellopták az egész bélyegkönyvet. Ilyen módon ötezer koronát érő bélyeget loptak el a két helyről. A rendőrség nyomozása nagyon nehéz volt, mert a károsultak még személyleírást sem tudtak adni.

A napokban azután Kardos Dezső, a Nagymező- utca 51. szám alatt lakó dohánytőzsdés tett jelen- tést arról, hogy az üzletében megjelent egy F. Béla nevű ügyvédjelölt, aki 335 korona 20 fillért érő bélyeget akart neki eladni 2—3 százalék áren- geménnyel. A jelentésre a rendőrség kihallgatta F. Bélát, aki azt vallotta, hogy a bélyeget principá- lisa vette. Löwy Simon volt fűszerkereskedőtől 15% ár- kedvez-ménnyel. Krecsányi Kálmán detektívönök ezen vallomás folytán kihallgatta az ügyvédet, aki meglepetéssel hallotta, hogy a bélyegek lopás- ból erednek. Megvallotta, hogy a sok bélyeget ezerhatszáz koronáért vásárolta Löwytól, aki a Király-utca 48. szám alatt lakik. A rendőrség így becses nyomra bukkant, amelyen elindulva, felderít- tette az egész bélyegtolvaj-banda üzelmét. Löwy Simont nyomban elfogta a rendőrség, akitől meg- tudta, hogy a banda orgazdája Fischer Samu rovtó multu fűszerkereskedő, akinek a Tisza Kálmán-tér 22. szám alatt van üzlete. Gábor Béla rend- őrfogalmazó, Enyedy László, Emesz György, Rózsa Károly és Rezső Lajos detektívek meg- lepték a fűszerest, akinek üzletében nagy meny- nyiségű bélyeget találtak. Még pedig 1 darab 100 koronás, 17 darab 20 koronás, 1 darab 10 koronás, 24 darab 1 koronás, 7 darab 2 koronás, 70 darab 20 filléres és 130 darab 10 filléres bélyeget. Azon- kívül nagyobb összegekről szóló takarékpénztári

könyvet és pénzt. Egyszersmind megtalálták azoknak az embereknek a névsorát is, akikkel Fischer összekötésben állott. Így azután még az éjszaka sikerült az egész bandát kézrekeríteni. A bélyegtolvajbanda nyolc tagja, akiket a rendőrség letartóztatott, a következők: Scheidenbogen György csepepes, Ontó György husz éves napszámos, Ontó Károly nótárius zsebtolvaj, Vasinszky József harminc négy éves palafestő, Stangler Károly facér cipész, Angeloni Hugó zugirász, Fischer Samu fűszerkereskedő és Löwy Simon. Valamennyinél kisebb-nagyobb értékű bélyeget és pénzt találtak. Mind beismerte a lopást, csak Angelonival és Stanglerrel nem lehetett bírni. Mind a kettőt holt részegen állították ugyanis elő egy korcsmából, ahol mulattak. Angeloni kedélyesen egy-egy koronás bélyeget ragasztott a homlokára és úgy állott a rendőrfogalmazó elé, aki a vizsgálatot vezette. Egyre azt dudolta:

«Voltam király Beociában.»

A zugirász kedélyességén úgy segítettek, hogy becsukták kihallgatás nélkül. Erdekes körülmény az is, hogy a banda egyik tagja, Scheidenbogen György most szabadult ki a fogházból, ahol két és fél esztendeig ült. Kiszabadulásakor jelentkezett a rendőrség nyilvántartásában, ahonnan egyenesen Berger trafikjába ment és ellopta a négyezer koronát érő bélyegekkel megrakott könyvet. A rendőrség valamennyit átadta az ügyésznek.

— (Pestis Marseilleben.) Marseilleből jelentik: Azt a hajót, amely megfertőzött rongyot szállított, teljesen elszigetelték. A hajón több patkány hulláját találták. Egy *Gautier* nevű munkásasszony, aki a rongyszák kibontásával foglalkozkodott, néhány órával a munka megkezdése után meghalt. Még három munkásasszony beteges fekszik a lakásán. Ez idő szerint *harminc ember van megfigyelés alatt*. Az egészségügyi bizottság tegnap délután a prefektúrán ülést tartott. A bizottság által közzétett kommuniké azt mondja, hogy a papirdobozgyár alkalmazottai között néhány, gyanús jelenségek közt fölépített pneumónia-eset fordult elő, de eddig az összes betegséget lokalizálták. Óvintézkedéseket tettek, hogy a betegség terjedésének elejét vegyék. A klinikai és bakteriológiai vizsgálatot folytatják. A tett intézkedések folytán biztosan remélhető, hogy Marseilleben nem fog járványfészkek keletkezni.

Párisból táviratozzák, hogy az eddigi vizsgálatok megállapították, hogy a Marseilleben fellépett pestis a legveszedelmesebb fajtája a pestisnek. *Chantemasse* tanár, az egészségügyi intézmények igazgatója szerint is gümős-pestis veszedelem fenyegeti Marseille lakosságát. Onnan érkezett táviratok jelentik, hogy huszonkilenc beteg van gyógykezelés alatt és huszonhét embert megfigyelés alatt tartanak, akik szintén pestisgyanus körülmények közt betegedtek meg. Marseilleből a Pasteur-intézetnél táviratilag tudakozódtak, hogy van-e készen pestis-szérum? Az intézet igazgatósága azt a megnyugtató választ küldte, hogy egész Marseille képesek ellátni pestis-szérummal.

— (A hadgyakorlat halottjai.) Mint *Nagybecskerekéről* jelentik, a szeptemberi második kánikulának is megvannak az áldozatai a hadseregben. A délmagyarországi hadgyakorlatok utolsó napjaiban ugyanis *tizenegy katona halt meg* napszúrás következtében. A 29-ik gyalogezrednek hat halottja, a 7-ik gyalogezrednek pedig öt halottja van.

— (A Turul fő szállása.) A magyar Aero-Klub *Turul* nevű egyesületi léghajója holnap, szeptember 12-én reggel hat órakor a Tattersaall udvarából föl fog szállani.

— (Nagystilű bandita.) Az öt világrésznek talán nem volt oly híres banditája, mint az a John Larney nevű hazátlan gentleman, akit most hatvanhat éves korában letartóztattak Baltimoreban. A derék betörő igen gazdag ember, van mintegy félmillió koronát érő vagyona, melynek minden garasát mesterségével szerezte. Cleveland mellett és Kanadában szép birtokai vannak. Larney nagyon érdekes ember. Már a születésének körülményei is regényesek. Egy hollandi személyszállító gőzös fedélzetén az óceán kellő közepében született. Mint tizenhárom éves gyermek kezdte meg a pályáját. Akkoriban leányoknak öltözve a new-yorki utcákon gyufát árult s aki vele szóba állt, annak kilopta a pénzt a zsebéből. Saját állítása szerint némely napon kétezer dollárt lopott össze ekként. A polgárháború alatt különös módját találta fel a pénzszerzésnek. Tudniillik önkéntesnek vétette fel magát, átvette a foglалópénzt s aztán tovább állt — más ezrednél jelentkezni. Így 93 ezrednek volt a katonája, de egynek sorában sem har-

colt. Harminchárom éves korában már tizenegy esztendőt töltött el életéből különböző börtönök falai mögött. 1882-ben három cimborájával fényes nappal kirabolta az illinoisi bankot. Tíz évre ítéltek el emiatt, de alig jutott szabadlábra, máris újabb bizonyosságát adta fáradhatlan vállalkozási kedvének. Ismét bankot rabolt meg és ismét fényes nappal. Ezt a csínyet a következő módon rendezte: Ő maga a pénztárossal beszélgetett; egyik cinkostársa egy hirlappal eltakarta a pénztáros szemét, egy harmadik bandita pedig felkapta a pénztári asztalon levő 15.000 dollárnyi bankócsomagot és eliramodott vele. Ehhez hasonló esetek tarkítják Larney életét. Az érdekes gazember emellett kétlaki is volt: *Solan* név alatt tisztességes családi életet élt s ismerősei nem is sejtették, miért szokott néha több esztendőre ismeretlen helyre eltűnni.

— (A Vaskapu katasztrófája.) *Burgaszból* jelentik: A «Vaskapu» rakomány, amelynek értéke körülbelül százötvenezer korona volt, a robbanás következtében teljesen elpusztult és a hajó elülső része is elégett. A hajó okmányai szintén elégettek és így nem lehet megállapítani az elpusztult utasok nevét. Ez annál sajnálatosabb, mert két első osztályú utas ellent. Azt mondják, hogy ez a két utas csónakon elhagyta a hajót. Valószínű, hogy ezek robbantották föl a hajót. Ez annál valószínűbb, mert a két utas kivételével a többi eltűnt mind keresték a hozzátartozói. A vizsgálatot a bolgár hatóságok vezetik, a magyar-osztrák konzuli ügyvivő közbenjöttével. A hajó megmaradt legénységének bátor viselkedését mindenki dicsérettel ismeri el. Tegnap a szerencsétlen áldozatokért gyászistentisztelet volt, amelyen megjelentek az összes konzulátusok tisztviselői és a helyi hatóságok fejei. *Lendoinak*, a budapesti igazgatóság tisztviselőjének holttestét nem temették el, hanem Budapestre hozzák és Budapesten temetik el.

— (Eltűnt postatiszt.) *Máramarosszigeten* a posta- és táviróhivatalnál alkalmazott posta- és távirótisztjelölt Szizsak nevű, eltűnt a városból. E hó 6-án a házbelieknek feltűnt, hogy dacára a nagy melegnek, felöltövel távozott hazulról, de előbb hordárral levelet küldött a postafőnököknek. Szizsak nős ember, de felesége már hónapok óta Técsőn van szüleinél. Szizsakot a postánál pénzkezeléssel is megbízták és az utóbbi időben nagyon költelezett. Eltűnése után a postánál néhány száz koronányi hiányt találtak. Eddig még nem akadtak az eltűnt nyomára. Szizsak erőteljes, harminc négy éves magas ember.

— (Női gyászruhák.) Gyász esetek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

SZÍNHÁZ.

* Országos cigányzene-verseny. Csütörtökön, az országos cigányzene-verseny második estjén ismét három zenekar állotta a próbát. Megnyitónál Kiss Mihály Lányi Géza cimbalma és Horváth Róbert tárogatója kíséretében elénekelt a «Gyöngye violának» kezdetű nótát, amelynek gyönyörűségével alig tudott betelni a közönség. Azután Farkas Pali primás vonult fel a teljes zenekarával s majdnem egy teljes órán át párját ritkító nemes és magyaros zenei élvezetet szerzett a hallgatónak. Eljátszotta az Ocskay-brigádérosból jól ismert remekszép szerenádát is lelheltszerű finomsággal s befejezte a Kölcsey-himnusszal, amelyet a telt ház állva hallgatott meg. Csak az a különös, hogy amíg a többi zenekaroknak a programmszerű *negyedóra* elteltével ugyszólván az orruk előtt húzzák le a függőnyt, Farkas Paliék több mint *háromnegyedórán* keresztül játszhattak és ismételhettek a tetszésük szerint. Ugy halljuk, hogy Farkas Pali önkényesen tért el a programtól s e miatt *ki fojgák zárni a versenytől*. A másik zenekar volt a *Balogh* Gáboré, az *egriek* kedvelt primásáé, aki balkézrel játszott, de mintha lámpalázzal küzködött volna. Annál nagyobb hatást tett *Pege* Károly szabadkai származású, fővárosi kedvelt cigányprimásnak ropogós, magyaros zenéje, mely

egészen felvillanyozta a kedélyeket. Az első felvonás előtt *Rédei* Szidi, a Népszínház tagja Dankónak néhány dalát énekelte minden különösebb hatás nélkül. Az este eseményeiből említést érdemelnek *Kovács* Mihály *extemporizáló kappanjai*; a művész sokat hadonászott velük, amire a szegény szárnyasok fellázadtak. Kovács Mihály azután jóízű mókákkal békítette őket. A ház tegnap is egészen megtelt.

SPORT.

× *Bécsi futtatások*. Tegnap reggel hatalmas eső áztatta fel a freudenauai versenyeret s így délutánra tűrhető állapotba került a pálya. Közönség, mint rendesen, kevés volt. A versenyek nagyrészt a favoritok győzelmével végződtek. Az eredmények ezek:

I. *Nyeretlen kétévesek versenye*. Díj 2000 korona. Táv. 1000 méter. Luczenbacher M. *Mariska*-ja (lov. Van Dusen) első, Iráska második, Nugomow harmadik. Futottak még: Ortrud, Was-mer's denn, Nona. Tot.: 10 : 40. Helyre: 50 : 79 és 58.

II. *Handicap*. Díj 2000 korona. Táv. 1800 méter. Gróf Andrassy G. *Boriska*-ja (lov. Martinkovics) első, Ilonka második, Rhapsodie II. harmadik. Futottak még: Blockade, Retour, Limonade, Bolivar, Paprika, Boa, Liberality. Tot.: 10 : 39. Helyre: 50 : 83, 120 és 333.

III. *Stroncian-handicap*. Díj 5000 korona. Táv. 1000 méter. Lossonczy Gy. *Mamor*-ja (lov. Adams) első, Tilinkó második, Neheglu harmadik. Futottak még: Lagosta, Sommerfrische, Harcos, Maritima, Saratoga, South Star, Lotto, Vaduz, Gilea. Tot.: 10 : 100. Helyre: 50 : 182, 150 és 304.

IV. *Eladóverseny*. Díj 2000 korona. Táv. 1200 méter. Egyedi L. *Matchboy*-ja (lov. Bichler) első, Topaze második, Tubicám harmadik. Futottak még: Marcheuse, Charmant, Alkonvat, Maisy, Maga, Marnigae, Barkóczy, Mormglén. Tot.: 10 : 26. Helyre: 50 : 62, 67 és 84.

V. *Amaranthus-verseny*. Díj 4000 korona. Táv. 2000 méter. Trauttmansdorff L. gróf *Nunquani dormio*-ja (lov. Barker) első, Javorina második, Pázmán harmadik. Futottak még: Nesze. Tot.: 10 : 13. Helyre: 50 : 53 és 56.

VI. *Kétévesek versenye*. Díj 2000 korona. Táv. 1000 méter. Üchtritz Zs. báró *Kingdom*-ja (lov. Taral) első, Fadinard második, Thetis harmadik. Tot.: 10 : 15.

VII. *Gátverseny, Handicap*. Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. Mautner V. *Esparselle*-je (lov. Poole) első, Gyopár második. Tot.: 10 : 14.

A holnapi szintelen programnak három jobban díjazott futama is van. Ezek közül a *Benczur-handicap* ígérkezik legérdekesebbnek, amelyben *Babatündér*, *Royal Flush* és *Latourdic* sánszai látszanak legjobbnak. A Kladrubi díjban *Bon amie*, *Jaqueline* és *Hirmondó II.* a legjobbak, az I. osztályú eladóversenyben *Barbarossa*, *Akárhogy* vagy *Styria* cserélhet gazdát.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A Párisi Áruház katasztrófájához. A Párisi Áruház tüzkatasztrófája ügyében megindult hivatalos vizsgálat során Alpár Ignác műépítész és Szabó János építőmester törvényszéki szakértők lettek megbízva a tűz keletkezésének okáról s a szerencsétlenséget előidéző körülményekről szakvéleményt adni. A két szakértő ma terjesztette be terjedelmes szakvéleményét dr. Sárkány Lajos vizsgálóbíróhoz, aki a véleményt nyomban áttette indítványtétel végett a kir. ügyészséghez.

— *Brázay* Kálmán sikkasztója. *Rosenberg* Adolf, a «Budapesti Express» nevű csomagot házhoz szállító vállalat tulajdonosa, többek között *Brázay* Kálmán fűszerkereskedő cégnek is szállította el csomagjait a vevőkhöz. Ily módon évek hossza során át bonyolította le a legnagyobb meglepedésre a nagykereskedő megbízásait. Tavaly január 23-án azonban egy incidens megzavarta az egyetértést, amennyiben az Express egy kocsisa, *Klauber* Ignác megszökött Amerikába, miután előzőleg beinkasszálta 2144 koronát a Brázay-cég vevőitől. Brázay erre a

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Muzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrassy-ut, Kartschmaroff A., Népszínházal szemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roh, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-u., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrassy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

megszökött kocsis hiányában annak gazdáját, Rosenberget Adolfot perelte be sikkasztás miatt s a budapesti törvényszék azon az alapon, hogy a gazda felelős az alkalmazottáért, vád alá is helyezte. A törvényszéki tárgyaláson az ügyész a vádat elejtette, de Brázay mint pótmagánpanaszos fentartotta a panaszt. Az ítélet természetesen *felmentő* volt, mivelhogy bebizonyosodott, hogy a vádlott a sikkasztásnak még a látszatát sem követte el. A panaszos felelőssége folytán ma tárgyalta ez ügyet a kir. tábla és dr. Weisz Odön védő meghallgatása után hozzájárult az első bíróság felmentő ítéletéhez.

NYILTTÉR.*)

Természetes forró, meleg kőnes források, iszapfürdők, iszapborogatások, zuhanymasszage, vizgyógyintézet, villanyfényszerű fürdők, gőzfürdők, kő- és kádifürdők, gyógyvíz-uszodák. Olcsó és gondos ellátás. Csusz, kőszény, ideg-, bőrbajok stb. felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Budán

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-gig.

* E rovat alattközlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

Miniszteri köszönet. Darányi földművelésügyi miniszter köszönetet mondott a sopronmegyei gazdasági egyesületnek, amiért az egyesület részéről rendezett kiállítások fényképfelvételeit, növénytermő kísérleti táblázatokat, a megye mezőgazdasági viszonyait tükröző képeket, grafikákat, a megyében háziiparilag előállított gazdasági eszközöket és kisgazdák terményeiből kollektív csoportot ajándékozott a mezőgazdasági muzeumnak.

Nagy gyümölcsstermés Máramarosban. A szegény Máramaros megyének megvan az idén az öröme, mert olyan gyümölcsstermése van, amilyen évek óta nem volt és emeli a helyzet kedvező voltát, hogy sem a külföldön, sem a haza többi részeiben nincs nagy gyümölcsstermés. A gazdák, kik a jobb éveekben 6—800 koronát száltak gyümölcsért bevenni, most 1500—2000 koronát is kapnak érte. A gyümölcsökben, de különösen szilvában a termés oly nagy, hogy a fákat többfelől meg kellett támasztani, nehogy a nagy súly alatt összerokadjanak. Eddig is Máramaros vármegyében a gyümölcsért való bevétel jóval meghaladja a millió koronát.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatósága tegnapi ülésében megállapította a folyó év első felére vonatkozó mérleget, mely az összes terhek levonása után a múlt évről áthozott K 197,775.40 elővétel betudásával K 1.180.713.54 tiszta nyereséget tüntet ki múlt évi K 1.165.161.85 szemben.

Ami a nyereség- és veszteségszámla adatait illeti, kiemelendő, hogy a kamatszámbla eredménye az előző évvel szemben csökkent, ami az állandóan kedvezőtlen kamat-konjunkturában leli magyarázatát; csökkent továbbá az értékpapír és bizományi üzlet eredménye is, mi részben a kisebb forgalomnak, részben a papírok a tavalyinál kevésbé kedvező árfolyamalakulásának tulajdonítható. Az 1902. év második negyedében létesített jelzálogosztály mindenben megfelelt a bank várakozásának. A bank főközfizletei — a kedvezőtlen kamatviszonyok és a kis értékpapír-forgalom következtében — a megelőző esztendeinél jóval kisebb nyereséget mutatnak fel. A syndikátusi üzletek közül a Magyar Jelzálog-Hitelbank 3 és fél százalékos községi kötelezőink és a Magyar Folyam-és Tengerhajózási Részvénytársaság részvényeinek syndikátusai, valamint a 62.000.000 — 4 százalékos koronajáradékkötvények értékesítésére alakult syndikátus bonyolították le, míg az 1902. évi magyar conversio-művelet eredménye itt még nem számoltatott el. A syndikátusi üzlet nyeresége jóval meghaladja a múlt esztendét. A bankosztály egyéb ágainak eredményeiben lényeges változás nem állott be. Az áruosztály bizományi keresete és külön vállalatai eredményesek voltak. Ellenben a termény-kereskedelem teljes pangása folytán az előlegfizlet közepes és a fővárosi közraktári vállalat eredménye igen gyenge volt.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 60.000 métermázsa szilárdan tartott áron.

Készárúüzlet.

Új-Buza:

Tiszavidéki: 1100 mm. 81.5 k. 7.85 korona, 300 mm. 81 k. 7.95 korona, 1000 mm. 81 k. 7.90 korona, 150 mm. 80 k. 7.92.5 korona, 100 mm. 80 k. 7.87.5 korona, 200 mm. 80 k. 7.90 korona, 300 mm. 80 k. 7.90 korona, 100 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 80 k. 7.85 korona, 500 mm. 80 k. 7.77.5 korona, 300 mm. 77.7 k. 7.77.5 korona, 200 mm. 78 k. 7.77.5 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.85 korona, 100 mm. 79.8 k. 7.87.5 korona, 150 mm. 80 k. 7.87.5 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.87.5 korona, 1400 mm. 79.5 k. 7.77.5 korona, 500 mm. 79.2 k. 7.87.5 korona, 3050 mm. 79.2 k. 7.82.5 korona, 800 mm. 79 k. 7.85 korona, 150 mm. 79.5 k. 7.82.5 korona, 100 mm. 89 k. 7.82.5 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.82.5 korona, 2000 mm. 79 k. 7.85 korona, 400 mm. 78 k. 7.70 korona, 400 mm. 78 k. 7.60 korona, 200 mm. 78 k. 7.45 korona, 100 mm. 77.7 k. 7.52.5 korona, 100 mm. 76 k. 7.52.5 korona, 100 mm. 77.5 k. 7.52.5 korona, 100 mm. 77 k. 7.57.2 korona, 150 mm. 78 k. 7.57.2 korona, 100 mm. 77.5 k. 7.57.2 korona.

Fejermegyei: 1200 mm. 80 k. 7.80 korona, 1000 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 77 k. 7.80 korona, 150 mm. 76 k. 7.60 korona, 500 mm. 76 k. 7.60 korona.

Kalocsi: 2350 mm. 76 k. 7.60 korona, 700 mm. 76 k. 7.60 korona.

Szanádi: 6500 mm. 79 k. 7.65 korona.

Pestmegyevidéki: 150 mm. 81 k. 7.80 korona, 400 mm. 80 k. 7.85 korona, 1000 mm. 80 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.75 korona, 200 mm. 80 k. 7.70 korona, 1000 mm. 79.5 k. 7.75 korona, 100 mm. 79.5 k. 7.70 korona, 150 mm. 79 k. 7.75 korona, 200 mm. 78.6 k. 7.67 korona, 600 mm. 78 k. 7.62.2korona, 200 mm. 78 k. 7.65 korona.

O-Kanizsai: 2200 mm. 77 k. 7.77 korona.

Bácskai: 600 mm. 78 k. 7.72.2 korona.

U-becsei: 4200 mm. 77.5 k. 7.77.5 korona, 4100 mm. 77.5 k. 7.77 korona.

D-Bácskai: 2500 mm. 77 k. 7.1 korona.

B.-Szt-Györgyi: 3000 mm. 77.5 k. 7.61.5 korona.

Bánsági: 4000 mm. 79 k. 7.67 korona, 600 mm. 78 k. 7.52.5 korona, 6500 mm. 77 k. 7.62 korona.

Temesvári: 2500 mm. 74 k. 7.40 korona.

Tiszavidéki: 2000 mm. 79 k. 7.90 kor., 2000 mm. 80 k. 7.95 kor., 500 mm. 80 k. 7.87 korona, 1000 mm. 79 k. 7.75 kor., 200 mm. 79.5 k. 7.70 korona, 200 mm. 75 k. 6.80 korona, 100 mm. 75 k. 6.80 korona.

Rozs: 100 mm. 6.20 korona, 300 mm. 6.12 korona, 250 mm. 6.12 korona, 200 mm. 6.10 korona, 200 mm. 6.05 korona 200 mm. 6.10 korona.

Arpa: 200 mm. 5.62.5 korona, 100 mm. 5.50 korona.

Zab: 150 mm. 5.60 korona, 100 mm. 5.57 korona, 200 mm. 5.45 korona, 100 mm. 5.57.5 korona, 200 mm. 5.45 korona.

Érték-tőzsde.

A megnyitás szilárd volt, de a szilárdság nem tartott soká, minthogy a kontremine egy berlini banknál elküvetett sikkasztás hírért újabb eladásokra használta fel. Később a járadékpiac lanyhasága hatott nyomasztólag. A déli tőzsdén a 4 százalékos magyar koronajáradék árfolyama javult ugyan, de az alapirányzat szilárd maradt.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	643.—	643.—	641.50	—
Magyar hitel	711.—	709.50	709.50	—
4% koronajáradék	97.75	97.35	97.35	—
Leszámitolóbank	443.—	443.—	442.—	—
Jelzálogbank részv.	505.—	505.—	505.—	—
Rimamurányi	451.—	451.—	451.—	—
Allamvasut	651.—	650.50	650.50	—
Városi villamos	301.—	301.—	301.—	—
Budapesti Közutí	597.—	597.—	597.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	641.—	—	—	—
Magyar hitelrészv.	707.50	—	—	—
4% koronajáradék	97.42	—	—	—
Leszámitolóbank	443.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	505.—	—	—	—
Rimamurányi	451.—	—	—	—
Allamvasut	650.50	—	—	—
Városi villamos	301.—	—	—	—
Budapesti Közutí	597.—	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

Mr. Midshipman Brisig.

— Captain Marryat angol eredetije után. —

Paródia.

Irtá: Bret Harte.

I. FEJEZET.

Az apám orvos volt és Anglia északi részében lakott a provincián. Özvegy volt s már évekkkel ezelőtt ott hagyván ő felsége a király szolgálatát a tengerészethél, letelepült abban a faluban, ahol született s ott kevéske praxisra tett szert. Mikor hét éves voltam, azzal foglalkoztatott leginkább, hogy hordoztatta velem az orvosságot a betegjeinek. Én, egy életvidám kedély, azzal mulattam magamat, hogy a különböző üvegek folyadékait összeöntöttem. Hogy azután ne legyen okom kétkedni ezen dolgomnak áldásteljes eredményeiben, egy napon az apám, miután én az öreg apátplebánosnak köhögés ellen való orvosságába egy adag erős, külső használatra irt higanyoldatot öntöttem, ami szerencsésen elvitte a pácienszt a másvilágra — elszólitott e hivatalból és beadott az iskolába.

Grubbins, az iskolamester, valóságos zsarnok volt s nemsokára föl is lázadt az én durcás, nyakas természetem az ő auktoritása ellen. Boszterveket kovácsoltam ellene. Tom Treuse, egyik iskolatársam, segített. Azt mondja egyszer Tom:

— Hátha a levegőbe röpiténök? Van két font puska porom.

— Nem. Az nagy spektákulomot csinál — vétem ellen.

Tom egy darabig hallgatott, azután így szólt: — De hát emlékezhetsz reá, Pill, hogy mint járt a plebános. Nem tudnál valamit beadni Grubbinsnek, amitől egészen tisztességes beteg lenne, he?

Eszembe ötlött valami. Elmentem a falu gyógyszerészéhez. Ismert engem jól, mert gyakran vettem nála vitriolt, amit Grubbins tintás-üvegjébe öntöttem, ami szétette a tollait s lyukakat égetett a kabátja ujján. Hencsegve kértem egy uncia chloroformot. A fiatal patikárius hunyorított a szemével s adott egy üveggel.

Grubbinsnek szokása volt, hogy a tanóra alatt rádobta zsebkendőjét a fejére, hátravetette magát a székekben s egy kis alváskát rendezett. Fölbasználtam egy alkalmas pillanatot, amidőn éppen horkolt. Sikerült feje föl lehuznom a kendőt s helyette ráteritenem az enyémet, mely chloroformmal volt átitatva.

Rövid pár pere alatt elvesztette eszméletét. Ekkor én és Tom gyorsan lenyirtuk a haját, szakállát és szemöldjeit, bekentük az arcát egy virióból és égett dugóból készült keverékkel aztán elosontunk onnan. Másnap nagy láрма és skandalum támadt a dologból. Az apám keresett és azzal mentettem magam, hogy Grubbins valahol sok bort ivott s így történt meg vele a baj. Hanem ennek dacára, több rendbeli okból célszerűnek találta az apám megvalósítani azon tervét, hogy engem azonnal ő felsége tengerészetéhez küldjön.

II. FEJEZET.

Egy hivatalos levél, amelyen rajta volt az admirális peesétje, tudatta velem, hogy kész a helyem ő felsége hajója födelén. A hajó: Belcher, a kapitány: Leik, Portsmouth előtt. Pár nap múlva jelentkeztem egy magas, komor nézésű ember előtt, aki lassan lépdelt a hátsó födelzet oldalán föl-alá. Mikor köszöntem neki a kalappal, szigorú tekintettel mért végig.

— Ez az! Megint egy ilyen gyerek. Elviheti az ördög az egész szolgálatot. Csupa csecs-szopó az egész kadétsereg, csupa vén asszony az egész admirális. Csolnakmester! Mister Cheek-et hívassa elő.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövegmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

SZINHÁZAK.

Szombat, 1903. szeptember hó 12-én.

Nemzeti színház.
Denise.
Vigjáték 3 felvonásban. Irta Dumas Fils. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.
Hegedűs Ferenc, a magy. kir. Operaház tagjának vendég-felléptével:
Cigányélet.
Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Dalokkal és táncal. Irta és zenéjét szerző Dankó Pista. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.
A teknősbéka.
Bohózat 3 felvonásban. Irta Gandillot. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.
A drótos ló.
Nagy operett előjátékkal 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Zenéjét szerző Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.
Szerbia.
160 színesen vetített képpel és 20 mozgófényképpel. Irta Strasz Adolf dr. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.
Párisi élet.
Operette 5 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.
Pesti nők.
Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A ruganytagyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrassy-ut 2.
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre 25 árjegyzék ingyen.

ŐS-BUDAVÁRA

Nyitva délután 6-tól reggel 4 óráig.

Ma pénteken, szeptember 11-én a főnyesen díszített és kivilágított területen nagy Rákóczy-ünnepély. Tárogató-hangverseny a mesélő tornán. — Kurucnóták tárogató-kísérettel. — Kuruc cigányzenekarok.

Nagy diszfelvonulás

a Sidel-cirkusz összes lovaival. — Mágus-bandérium, paraszbandérium. Lengyel nemesek stb. — Avaricé-szlupadon és a Folles-Comiques-ban díszelőadás. Fényes tűzijáték. — Fontaine illuminée. Rendezi Friedmann A. igazgató.

Nagy női- és férfi-szépségverseny.

A legszebb nő díja egy szép női aranyóra; a férfi-verseny nyertesé értékes zsebkönyv. — Minden ötszázadik látogató, aki a turnikét áthaladja, ha férfi, szép ezüstbotot, ha nő, arany fülbevalót vagy gyűrűt kap emlékkül. — A szabad területen paraszthál. — Előpődij 1 korona.

Balaton csarnok V. Vadász- és Hajnal-u. sarok.

Saját épületében **kávéház és szálloda**

ma megnyílt ujonnan átalakítva. Naponta kitűnő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel

157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

!! Központi szőnyegtelep vezet !!

Csakis Muzeum-körut 39. sz.,
a Muzeum-kerttel szemben.

Az 6500 leány beállításával raktárunkat a legmagasabb igényeknek megfelelően, **újszerűen felszereltük** és ezáltal **sikerült** eddigi árainkat még alacsonyabbra redukálni. Egy összecusukható vaságy 3-részi matracal, 1 szőnyeg-utántöltő ágyló, 6 méter futó, 1 fűtőszék **csak 9 forint.** 1 ablak (2 szarny) szövetfüggöny **1 forint 15 kr.** 2 ágyló, 1 asztalterítő, összesen **2 forint 50 kr.** Fűtőszékek **13 krtól** följebb. Ebéd-, háló- és szalonszékek, különféle minőség és minden nagyságban, **rendkívül olcsón.** Tűl-szék (applikált) **4 krtól** följebb. **Kombinált**, saját fűtővezeték alatt készült **posztó és pilés** asztal- és ágyterítő, függöny, a legújabb színek és legremekesebb összeállításban, meg eddig **nem létezett árakon.**

Főhívás az összes intézetek, hivatalok, szállodák, vendéglők és kávéházakhoz. Mielőtt az őszi bevásárlásukat **pokrócokban** (szobák bevonására, ablakvédőnek és legújum elhárítására) eszközölnék, kérem szíves látogatásukat a **minőség és árak** tájékozása céljából. **Sima** (zöld, bordó) **pokróc**, 120 cm. széles, méterje **1 forint 40 kr.** — Nagy előny vidéki vevőknek: 100 frtos vételnél egyes fogalom, 200 frtos vételnél kettős fogalom gummikerekűn áll teljes napon a vevő rendelkezésére. 184

Elv: kevés haszon, nagy forgalom!

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, Ben-Húr, regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.

Stenkiewicz Henrik, Quo vadis? regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Stenkiewicz Henrik, Volyodyjovszki ur, (a kis lovag) tört. regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára diszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May Károly, Karácsony, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára diszkötésben 6 korona.

Kaphatók a **Magyarság kiadóhivatalában.**
BUDAPEST,
VIII., Szentkirályi-u. 28.

Magy. kir. államvasutak.

131.770/903. szám. b. II.

Hirdetmény.

Az áruforgalom egyrészt Románia, másrészt Ausztria-Magyarország és Németország között: **Díjszabás I. rész, B. szakasz. Az áruosztályozás kiegészítése.**

Az egyrészt Románia, másrészt Ausztria-Magyarország és Németország közötti áruforgalom részére 1895. évi január hó 1-től érvényes díjszabás I. rész B. szakaszában foglalt áruosztályozásban, a 47. oldalon 1903. évi szeptember hó 15-ével való érvényességgel bejegyzendők 0—1/a tétel gyanánt:

Olajgyümölcsök, a következők: búkkmag, kapormag, földidió (arachis), földi mogyoró (candlenuts), illipidio, kókuszdiómagvak (copra), mowromag, nigermag és palmaidiómagvak (palenamagvak) . . . II. A.

Budapest, 1903 szeptember havában.

A m. k. államp. igazgatósága, a rész vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

500 forintot fizetek annak, ki **Bartilla fogvizének** használatát mellett — tvegeje 35 kr. — valaha ismét fogfájást kap vagy szája búzlik. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)

BARTILLA WINKLER ED.

Wien, 19/1., Sommergeasse 1. Főraktár Budapesten: **Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29., Dr. Egger Váci-körut 17. Csakis Bartilla fogviz kérendő.** Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 9

Magy. kir. államvasutak.

ad 110.168/Cl/b—903. sz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar, nyugotmagyar-osztrák, dél-nyugatosztrák-magyar, gács-magyar, magyar-adriai és magyar-boszniai vasuti kötelék.

Reexpeditionális kedvezmény a verseci takarékpénztár verseci tárházába beraktározott gabona stb. után.

A verseci takarékpénztár által Versec állomáson létesített és nevezett állomással vágányösszeköttetésben levő tárházakba vasuton érkező és onnan a betárolás napjától számított 12 hónapon belül vasuton továbbítandó **gabona, hűvelyes-, olajmag-, olajpogácsa-, olajpogácsaliszt- és őrlemény-küldeményekre**, teljes kocsirományokban, a Magyarország és Ausztria tárházába betárolt és azokból reexpediált áruk kezelésére és elszámolására 1899. évi január 1-től érvényes határozatok tartása mellett az osztrák-magyar, nyugotmagyar-osztrák, dél-nyugatosztrák-magyar, gács-magyar, magyar-adriai és a magyar-boszniai vasuti kötelék-forgalmakban a reexpeditio kedvezménye engedélyeztetik.

Megengedtetik továbbá a fuvarlevelekben azon céget is megnevezni, mely a küldemény tulajdonosa, illetve közvetítője gyanánt szerepel.

A közvetlen díjtételeken kívül 100 kilogrammonként még 3 fillér reexpeditionális illeték fog felszámíttatni.

A reexpeditio kedvezményéből kizártnak oly küldemények, amelyek utirányelőirást tartalmazó fuvarlevelekkel adatnak fel.

Budapest, 1903 augusztus 15.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a rész vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEMAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVENETŐ MATRAGGAL 10 Ft. ÍACÉLSÓDRONY ÁGYBETÉT 5 Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárposítáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

A „HARISNYAKIRÁLY” budapesti üzlete kizárólag **Teréz-körut 2. szám. a.** Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. — Feltétlen szabott és olcsó árak.

